

takových smluv. Těmito vývody hledí stížnost dokázati, že jde v této trestní věci o t. zv. putativní delikt, dovozujíc, že František C., byť by stěžovatel dle zjištění nalézacího soudu nejednal v předpokladu, že pole jest majetkem Františka C-a, nebo že Anna C-ová svolila, aby si František C. brambory vzal, měl právo, brambory vykopati a že brambory oddělením od orné půdy se staly majetkem Františka C-a a že i pro spoléčníka Františka C-a, to jest stěžovatele, nebyly věci cizí. Vývody jsou mylny. Ustanovení § 1238 obč. zák. neobsahuje domněnky, že manžel jmění manželčino spravuje, nýbrž domněnku, že mu manželka správu svěřila; předpokládá se tedy zřejmě pro užití této domněnky, že manžel ve správu jmění manželčina se uvázal a jmění manželčino skutečně spravuje. Pojem správy nevyčerpává však pouhé brání důchodů, užitků, a výtěžků věci spravované, nýbrž činnost správce jest činností pokračující po delší dobu a záležející v tom, že správce zajišťuje věc spravovanou (kmenové jmění, kapitál) tak, aby nebrala újmy, že koná všechny práce a přípravy, kterých je třeba, aby bylo docíleno užitků, že na příklad obdělává spravované polnosti, pečuje o zdárný vývoj podmínek výtěžků a že včas sklízí užitek, zkrátka v tom, že správce předsebere vše nebo se stará o vše, čeho je zapotřebí dle zásad řádného pečlivého hospodářství jak za účelem zachování věci samé (kmenového jmění nebo kapitálu), tak za účelem docílení co největších užitků. Že by se byl uvázal František C. v tomto smyslu ve správu jmění, zejména polností své manželky a že by byl spravoval v tomto smyslu v době činu, o němž jde, jmění manželčino, pokud se týče pole, o které se jedná, stížnost ani netvrdí, a ani stěžovatel netvrdil při hlavním přelíčení, nehledíc ani k tomu, že rozhodovací důvody poukazují k udání Anny C-ové, že nepřísluší Františku C-ovi nižádná práva k jejímu jmění. Ježto tu není předpokladu, že František C. jmění manželčino spravoval, jsou okolnosti, jejichž nezjišťování stížnost vytýká, pro posouzení trestnosti činu, o němž jde, úplně bezvýznamné, a jsou závěry, které stížnost z nich dovozuje, nemístné. O t. zv. putativním deliktu nelze v této věci mluvit. Právem proto nalézací soud okolností těch nezjistil, a právem uznal stěžovatele vinným, když neuvěřil jeho obhajobě a tím zjistil, že stěžovatel si byl vědom toho, že pole není majetkem Františka C-a a že Anna C-ová nesvolila k odnětí bramborů. Bezdůvodnou jest i výtka shora posléze uvedená; nezdálo-li se stěžovateli dostatečným všeobecné prohlášení svědkyně Anny C-ové, bylo na něm, by se byl vhodnými návrhy domáhal přesnějšího zjištění, čehož však neučinil.

Čís. 566.

Jest právem každého občana, by zadržel osobu podezřelou z trestného činu.

Ustanovením § 98 tr. zák. jsou chráněna pouze jednání neb opomenutí právně závažná. Sem náleží zadržení osoby podezřelé z trestného činu.

(Rozh. ze dne 10. října 1921, Kr II 232/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných Josefa a Jana S-ových do rozsudku kraj-

ského soudu ve Znojmě ze dne 5. března 1921, jímž byl obžalovaný Josef S. uznán vinným zločinem veřejného násilí vydíráním podle § 98 lit. b) tr. zák. a přestupkem nedokonané krádeže podle §§ 8 a 460 tr. zák., obžalovaný Jan S. pak přestupkem nedokonané krádeže podle §§ 8 a 460 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Nalézací soud zjistil, že obžalovaný Josef S. společně se svým synem Janem S. byl přistižen Karlem E-em při krádeži kukuřice a že, když ho Karel E. chtěl zadržeti, uchopil kus dřeva a rozpráhl se proti Karlu E-ovi, aby na něm vynutil, by upustil od zamýšleného zadržení stěžovatelů. S hlediska zmatečného důvodu § 281 č. 9 a) tr. ř. vytýká stížnost nalézacímu soudu, že nezjistil, že svědek Karel E., který není přísežným hlídačem polním ve smyslu § 68 tr. zák., byl oprávněn, aby pachatele zadržel a že tu nebylo vážného zájmu svědka E-a nebo jiných osob v § 68 tr. zák. uvedených na tom, by zadržení se stalo. Než tyto výtky jsou bezdůvodny. Dle § 86 tr. ř. má právo učiniti oznámení o trestním činu, jenž má býti stíhán z povinnosti úřední, kdokoliv nabude o něm vědomosti. Nutným důsledkem tohoto práva jest právo, ujistiti se osobou podezřelou; právo to jest výronem všeobecného zájmu na zachování právního pořádku a pro jednotlivého občana, účastněného ve vlastnosti člena státního celku na zájmech tohoto, jeho konkrétním právem, jež porušíti zadržené osobě dovoleno býti nemůže; právo to jest nejen uzaáno a zajištěno ustanovením § 93 tr. zák., nýbrž v některých případech přímo povinností (srovnej §§ 60, 212, 473 tr. zák. a j.); je proto zcela lhostejno, byl-li svědek E. osobou, v § 68 tr. zák. zmíněnou, čili nic; poukazuje-li stěžovatel k rozhodnutí bývalého nejvyššího soudu ve Vídni ze dne 26. ledna 1885 čís. 9613, přehlíží, že v případě onom se jednalo o zadržení osoby, přistižené při polním pychu, tedy při činu, který trestá nikoliv soud, nýbrž obecní úřad, kdežto v tomto případě se jedná o přistižení při krádeži, tedy při činu, který trestají soudy, a že právo, zaručené trestním řádem, platným pro soudy, vztahuje se přirozeně jen na trestné činy, které trestati jsou povolány soudy. Přisvědčiti jest stížnosti v tom, že §em 98 tr. zák. chráněna nejsou jednání nebo opomenutí právně nezávazná; avšak mylné jest, co stížnost z této zásady dovozuje pro tuto věc; zadržení přistiženého pachatele nelze označiti jako čin právně nezávazný vzhledem ke shora zmíněnému zájmu státního celku a jednotlivců; v této trestní věci jest přihlížeti také k tomu, že svědek T. byl nočním hlídačem, tedy smlouvou zavázán k tomu, a majitelem odměňován za to, aby majetek chránil a škodlivé osoby zadržoval, by mohly býti zjištěny a soudu oznámeny, že zadržení osoby jednoho pachatele bylo nejvhodnějším prostředkem k tomu, aby byl vyslechnut, než se dorozumí s druhým pachatelem, který byl na útěku a nebyl poznán a by takto zjištěna byla osoba druhého pachatele, a že na zjištění obou pachatelů majitel dvoru i dle náhledu svědka E. měl zájem tím větší, an se patrně jednalo o osoby u majitele zaměstnané a majitel z jich přistižení při krádeži by mohl snad dovoditi důsledky ohledně jich propuštění.